MILJØ & ENERGI
MINISTERIET

Til:

ENERGISTYRELSEN

Deltagerne i møde om vedvarende energi-ø - Samsø
17. januar 1997 i Energistyrelsen

8. kontor

J.nr.
Ref. JBü

Vedlagt fremsendes referat af ovennævnte møde.

Med venlig hilsen

Jan Bünger

Miljø- og Energiministeriet
Energistyrelsen
Amaliegade 44
1256 København K

Tlf. 33 92 67 00
Fax 33 11 47 43
Telex 22 450 energ dk
E-post (X.400):O=energistyrelsen;
OUI=ens;S=energistyrelsen;I=ens;
A=dk400;C=dk;
E-post (Internet):ens@ens.dk

Referat af møde om vedvarende energi-ø
17. januar 1997 i Energistyrelsen

ENERGISTYRELSEN

8. kontor

Ref. JBü

Den 20.1.1997

Deltagere:
Borgmester John Sander Petersen, Samsø kommune
Smedemester Bent Schaloffsky, Formand for Samsø Erhvervsråd
Landmand Peter Mortensen, Formand for Samsø Landboforening
Kommunaldirektør Robert V. Rasmussen, Samsø kommune
Erhvervschef Torben V. Søberg, Samsø
Driftschef Jan Nielsen, ARKE
Kontorchef Kai Worsaae, Energistyrelsen, kontoret for vedvarende energi (8. kt.)
Civilingeniør Jan Bünger, do. (referent)

Referatet omfatter kun hovedpunkterne i den gensidige orientering.

Kai Worsaae gjorde rede for baggrunden i ENERGI 21 for regeringens projektinitiativ om en vedvarende energi-ø, og introducerede proceduren for udvælgelsen af den aktuelle lokalitet. Flere ø-samfund har tilkendegivet interesse for at komme i betragtning. Udover Samsø er der p.t. tale om Ærø og Læsø. Energistyrelsen har en artikel i det kommende nummer af "Danske Kommuner" (udkommer 23.01.97), hvor evt. øvrige potentielle ø-samfund opfordres til hurtigt at melde interesse. Der er på flere planer gode udviklingsmuligheder for de pågældende kommuner i projektet. Energistyrelsen tager for en uforpligtende gensidig orientering en indledende møderække med de interesserede kommuner og andre involverede parter. Mødet med Samsø er det andet i rækken. Der sigtes mod, at der kan sættes navn på øen til sommer.

John Sander Petersen oplyste, at der er taget initiativ til at oprette en lokal organisation for

omlægningen af energiforsyningen på Samsø, foreløbig med Samsø Erhvervsråd i en central rolle. Baggrunden for Samsø's interesse for projektet er, at det er nødvendigt for øen - i lighed med andre ø-samfund - at søge øen tilført nye udviklingsmuligheder. Samsø har allerede i dag et "grønt" image som landbrugs-ø, og det er med øens mange VE-ressourcer nærliggende at bygge videre på at udvide øens grønne identitet generelt - herunder energimæssigt. Øen er p.t. inde i en god udviklingsmæssig gænge, hvor bl.a. befolkningsantallet i de senere år har kunnet fastholdes, og hvor f.eks. ejendomshandelen forløber tilfredsstillende. Der er p.t. godt 2000 arbejdspladser på Samsø.

Kai Worsaae gjorde nærmere rede for projektets målsætninger. Ø-initiativet skal tjene som et demonstrationsprojekt, hvor de praktiske muligheder for at et mindre dansk lokalsamfund kan blive selvforsynende med vedvarende energi afprøves. Det drejer sig især om vindkraft, bioenergi og solenergi, som er de mest udviklede teknologier. Projektet skal primært basere sig på velafprøvet teknologi. Det er en vigtig del af projektet, at der også skabes et slagkraftigt internationalt udstillingsvindue for dansk teknologi. Der skal derfor vælges et område med en stor inden- og udenlandsk turisme.

Det er ikke kun el- og varmeforsyningen, der skal omlægges. Der skal så vidt muligt også ske en omlægning i transportsektoren selvom tidshorisonten er længere på dette område, som ikke er særligt teknologisk udviklet i dag. Understregede, at energibesparelser skal være en integreret del af projektet.

Når der ses bort fra transportsektoren er vedvarende energi i dag så veludviklet, at det lidt firkantet sagt teknisk set ikke vil volde større problemer at gennemføre et sådant projekt. Derimod skal der tænkes utraditionelt, når investeringsomkostningerne for den enkelte forbruger skal nedbringes, så det bliver attraktivt at overgå til vedvarende energi. Uden nytænkning på dette område vil projektets målsætning næppe kunne nås. Nye former for både ejerskab af anlæg, finansiering og organisering skal afprøves. Også anvendelsen af vedvarende energi i transportsektoren vil kræve nytænkning.

Det vil være nødvendigt med en bredt funderet lokal organisation til at forestå gennemførelsen af projektet. Den pågældende kommune forventes at skulle spille en central rolle, men også de lokale erhvervs- og landbrugsorganisationer, finansieringskilder m.v. - herunder ikke mindst den enkelte borger - må nødvendigvis inddrages. Understregede, at det er overordentligt vigtigt at drivkraften i projektet ligger lokalt, hvis det skal blive en succes.

M.h.t. offentlig støtte er der p.t. ikke øremærket særlige midler til projektet. Men der findes både i Energistyrelsen m.v. og i EU en lang række energistøtteordninger og ordninger til fremme af lokal vækst og udvikling, som løbende vil kunne udnyttes. Bl.a. er der med den

seneste finanslov afsat betydelige beløb til fremme af "grøn beskæftigelse". Det er midler, som det er oplagt at søge kanaliseret dele af ind i VE-ø-projektet. Energistyrelsen vil medvirke til, at der sker en optimal udnyttelse af alle relevante tilskudsordninger til VE-øen.

Jan Bünger nævnte, at der i elmæssig forstand ikke skal være tale om en "ø". Der forudsættes "import/eksport" af el i stedet for omkostningstung lokal lagring og bygning af komplicerede kombinations- og styringsanlæg. Det er på årsbasis, at der skal tilstræbes en 100 % VE-balance, og ikke momentant.

Den "nemmeste" del af projektet nok være at dække en stor del af elforbruget med vindkraft - herudover bør der dog også ske en elproduktion fra biomasse. Herefter følger omlægningen af fjernvarmeforsyningen til vedvarende energi. Sværere vil det være at skabe en markant omstilling af varmeforsyningen udenfor de kollektivt forsynede områder. Sværest er transportsektoren.

Jan Nielsen oplyste, at elforbindelserne til/fra Samsø er up-to-date. ARKE - som i dag driver fjernvarmeværket i Tranekær - er iøvrigt indstillet på at indgå aktivt i projektet.

Bent Schaloffsky oplyste, at der allerede i dag er udnyttelse af vedvarende energi på Samsø i form af 10 vindmøller, halmvarmeværk i Tranekær, biogasanlæg m.v. Der er omkring 2200 helårshusstande på øen, hvoraf ca. 225 forsynes med kollektiv varme i Tranekær.

Torben Søberg gjorde rede for de foreløbige tanker om et projekt på Samsø - som supplement til John Sander Petersens indledende redegørelse. Der er gode transportmuligheder til øen og både inden- og udenlandsk turisme i stort omfang. Lejrskoler og efterskoler er meget efterspurgte fra skolebørn over hele landet. Det er afgørende for Samsø, at der værnes om naturen og landskabet på øen - dette hensyn skal gå hånd i hånd med hensynet til en renere energiforsyning. Samsø er meget representativ for landet som helhed, når det gælder energiforsyningsudgangspunktet, som bl.a. VE-mæssigt svarer nogenlunde til landsgennemsnittet. Der er et godt lokalt engagement på øen, som kan mobiliseres i et sådant projekt. Der skal i givet fald oprettes et lokalt energiselskab. Potentialerne for vedvarende energi er vindkraft, solvarme, varmepumper, halm, flis, slam, biogas og energiafgrøder (raps). Der er mulighed for, at udddannelsesinstitutionerne på øen kan specialisere sig i grøn energi, og for at der evt. kan ske en udbygning af de nuværende institutioner.

John Sander Petersen oplyste, at kommunen var indstillet på, at "tø lidt op" m.h.t. kommunens hidtidige ret "restriktive" vindmølleplanlægning. Der er nok i takt med den seneste mølleudvikling større muligheder for en nænsom indpasning af møllerne i Samsø`s landskab end tidligere antaget.

Bent Schaloffsky oplyste, at der p.t. er 70.000 slagtesvin på øen, og der arbejdes med tilførsel af yderligere 30.000 stk.

Kai Worsaae resumerede, at styrelsen bl.a. vil ligge vægt på følgende udvælgelseskriterier: Grad af lokalt engagement og dynamik, grad af politisk opbakning lokalt, øens representative værdi, øens størrelse (må ikke være for stor og dermed uoverkommelig), den ressourcemæssige/teknisk/økonomiske baggrund for det pågældende ø-projekt og graden af turisme. Endelige var realismen i projektet afgørende.

Kai Worsaae oplyste, at styrelsen er indstillet på at yde støtte til gennemførelse af et forprojekt på Samsø, som kunne belyse alle aspekterne i et sådant projekt. Ligeledes vil styrelsen yde støtte til et begrænset antal projekter på andre relevante øer. Herefter sigtes der mod, at styrelsen kan udvælge det bedst egnede lokalsamfund til sommer. Energistyrelsen vil ikke pege på noget bestemt konsulentfirma, hvis øen vil gøre brug af et sådant. Styrelsen er ved at udarbejde et mere detaljeret "udbudsmateriale", som nærmere specificerer indholdet af forprojekterne, så vurderingerne af de forskellige øer kan baseres på et ensartet grundlag.

John Sander Petersen forventede, at Samsø skulle bruge ca. 3 måneder til at gennemføre et forprojekt. Øens kontaktperson overfor Energistyrelsen til brug for det videre forløb er ind til videre erhvervschefen.